

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ
В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ,
ЕФЕКТИВНІСТЬ, ІННОВАЦІЙНІСТЬ,
РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ**

Колективна монографія

Київ – 2020

УДК 351:331.5:061.1ЄС(477)

П88

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту підготовки
кадрів державної служби зайнятості України
(Протокол № 6 (147) від 21.06.2019 р.)

Рецензенти:

Кравченко М. В., д. держ.упр., професорка кафедри соціальної та гуманітарної політики НАДУ при Президентіві України;

Токарева В. І., д. держ.упр., професорка, проректорка з навчальної роботи Донецького державного університету управління (м. Маріуполь);

Новак-Каласва Л. М., д. держ.упр., професорка кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України.

Авторський колектив: Дубич К.В., д.держ.упр., доц., Дмитренко Г.В., д.держ.упр. (2.1); Дубич К.В., д.держ.упр., доц., Серьогіна Н.О., к.ю.н. (2.2); Дубич К.В., д.держ.упр., доц., Данилюк К.В., к.держ.упр. (2.3); Дубич К.В., д.держ.упр., доц., Рачинський А.І., д.держ.упр., проф. (2.4); Ворона П.В., д.держ.упр., доц., Боков О.В., к.держ.упр. с.н.с. (5.1); Діденко Н.Г., д.держ.упр., проф. (3.1, 3.3); Надрага В.І., д.е.н., проф. (1.5, 5.5); Баршніков В.М., к.тех.н., доц. (4.1); Балашова Н.В., к.е.н. (3.7, 5.3); Качан Я.В., к.держ.упр. (1.6); Масик М.З., к.держ.упр. (5.9.2); Міщенко К.С., к.держ.упр. (3.2, 4.2, 4.3, 4.4, 5.6); Опанащук П.В., к.іст.н. (5.9.1); Пахомова М.В., к.держ.упр. (2.5); Серьогіна Н.О., к.ю.н. (1.1, 1.2, 1.4, 3.4, 3.5, 3.6, 5.2); Сухомлин В.Б., к.держ.упр. (1.3, 5.7, 5.8); Фомицька Н.В., к.держ.упр., доц. (5.4)

П88 Публічне управління у сфері зайнятості в Україні у контексті євроінтеграції: проблеми, ефективність, інноваційність, результативність: колективна монографія / за наук. ред. д. держ.упр. Р. В. Войтович та К.В. Дубич. Київ, 2020. 480 с.

ISBN 978-617-649-061-6

У колективній монографії авторами розглянуто концептуальні засади комплексної публічної політики у сфері зайнятості в Україні у контексті євроінтеграції, тінізацію ринку праці як проблему публічного управління: українські та міжнародні тенденції, проблеми зайнятості специфічних категорій: молоді, ВПО, інвалідів та інших в умовах реформування ринків праці. Досліджено європейську практику стимулювання зайнятості населення, виклики локальних ринків праці та діяльність органів місцевого самоврядування щодо вирішення проблем зайнятості населення, способи модернізації державної політики зайнятості в умовах євроінтеграції та реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС, довгострокову політику подолання безробіття як оптимізаційний механізм зайнятості населення в Україні.

УДК 351:331.5:061.1ЄС(477)

ISBN 978-617-649-061-6

© Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості
України, 2020
© Колектив авторів, 2020

нелюдські умови проживання або стати жертвами торгівлі людьми; отриманням молодими жінками, які стали жертвами торгівлі людьми, психологічних травм і навіть втрати ними репродуктивної функції.

Соціально-демографічний фактор тінізації ринку праці та зайнятості населення України на сучасному етапі характеризується негативними тенденціями, серед яких:

- тотальне зубожіння та соціальне відторгнення населення;
- обмежені можливості працевлаштування на гідно оплачувану роботу;
- низькі рівні заробітної плати та доходів населення;
- неефективність чинної системи соціальної підтримки;
- активізація зовнішньої трудової міграції молоді на тлі прогресуючого постаріння населення, тощо

Встановлено, що негативний, деструктивний вплив цього фактору поширюється не тільки на ринок праці та зайнятості населення, але й на економіку, сферу соціального захисту, демографічний стан і суспільний розвиток України в цілому. Переховані вище тенденції потребують подальших наукових досліджень з метою їх деталізації, обґрунтування та визначення дієвих механізмів державного управління з усунення їх негативного впливу на економіку держави та суспільство України.

2.4. Зайнятість населення України та економічний фактор її тінізації

Експерти МОП [387, с. 163] виокремлюють також неформальну зайнятість (informal employment), як форму зайнятості, яка не забезпечує працівникам на роботі правовий або соціальний захист, підвищуючи тим самим їхню економічну уразливість. Терміни тіньова (неформальна) зайнятість і зайнятість у неформальній економіці (employment in the informal economy) розглядаються як тотожні. Аналогами цього терміна в англійській мові також є: необлікована, непрозвітована або неофіційна зайнятість (unreported employment); прихована робота (working under the table); оплата «готівкою в руки» (paying cash-in-hand); підробіток або робота на стороні (поєднання роботи на

умовах повної зайнятості з роботою на умовах часткової зайнятості або поєднання роботи з навчанням у навчальному закладі) (moonlighting). Окремі західні економісти розглядають тіньову зайнятість як частину «підземної» економіки (underground economy) або «невидимої» економіки (non-observed economy). Слід відмітити, що серед них немає нині загальноприйнятого підходу до визначення «тіньової» зайнятості та пов'язаних з нею понять.

Тіньова зайнятість пов'язана з тіньовою (неформальною) економікою, під якою розуміють вид економічної діяльності, спрямованої на нелегальне отримання доходів, ухиляння від державного, недержавного контролю та сплати податків. Розрізняють підпільну економіку, фіктивну економіку, кримінальну економіку, в яких превалує тіньовий формат зайнятості.

У цьому документі тінізація ринку праці та зайнятості населення – це протиправна діяльність, пов'язана з неофіційним працевлаштуванням, зокрема використання праці найманих працівників без укладання трудових договорів та угод, виплата зарплати “в конвертах”, ухиляння від сплати податків, соціальних внесків, неоплачувані понаднормовані робочий час, день, лікарняні, відпустки, порушення роботодавцями інших вимог трудового законодавства.

Результати термінологічного аналізу дають підстави стверджувати, що тінізація ринку праці та зайнятості населення є досить складним, багатогранним економічним і соціальним явищем. Відносини, які стихійно встановлюються і поширюються між учасниками цього процесу на тіньовому ринку праці, є неправомірними, оскільки порушують чинне законодавство (формальні норми) та, як наслідок, – прихованими. Цей феномен, який має не тільки економічний і соціальний аспект, але й політичний, правовий, демографічний та інші виміри, призводить до цілої низки інших негативних наслідків у багатьох сферах суспільного життя. Зрозуміло, що це явище є серйозним викликом державі, вимагає від неї адекватного реагування та усунення шляхом розроблення і реалізації державної політики детнізації ринку праці та зайнятості населення, яка має комплексно вирішувати низку різнопланових проблем. Ефективність державної політики детнізації детермінована чіткою та об'єктивною ідентифікацією факторів, що впливають

на досліджуване явище, ґрунтовним їх аналізом із застосуванням адекватних наукових методів дослідження, оцінки достовірності та пріоритетності цих факторів.

Ефективно вирішити ці завдання можна, на думку авторів, за допомогою PESTL^{10,12}-аналізу, який сучасні дослідники, аналітики державної політики широко використовують з метою ідентифікації широкомасштабних проблем, усебічного вивчення, оцінки та комплексного узагальнення впливу зовнішнього середовища на досліджуване явище, процес або політику.

За методикою PESTL-аналізу [387 с. 3, 53-56; 390, с. 105-106] визначимо макросередовища, а на їх базі – фактори тінізації ринку праці та зайнятості населення в Україні. Як видно на рис. 2.1, основними факторами, які виокремлено в межах відповідних макросередовищ, є: економічний; політичний; соціально-демографічний; нормативно-правовий.

Макросередовища та фактори тінізації ринку праці та зайнятості населення можуть бути нестійкими та змінюватися залежно від обставин (на рис 2.1 це явище позначено написами «зміни»). В цьому контексті автори поділяють точку зору Г. Джонсона, К. Скулза, Р. Вітінґтона та інших дослідників [375, с. 3, 54-54; 390, с. 106] стосовно того, що пріоритетність визначених факторів, актуальність і валідність результатів PESTL-аналізу можуть бути обмеженими в часі та характеризуватися певною суб'єктивністю.

Економічний фактор (рис 2.1) є важливим, оскільки ринок праці та зайнятість населення – невід'ємні складові системи національної економіки. Ринок праці – економічний механізм, що забезпечує узгодження ціни та умов праці між роботодавцями і найманими працівниками, сферою працевлаштування, в якій формується попит і пропозиція на робочу силу. На тіньовому ринку праці між економічними агентами культивуються нелегальні трудові відносини, а економічна діяльність здійснюється приховано від органів державної влади, поза їх контролем, без належного відображення в документах обліку,

---

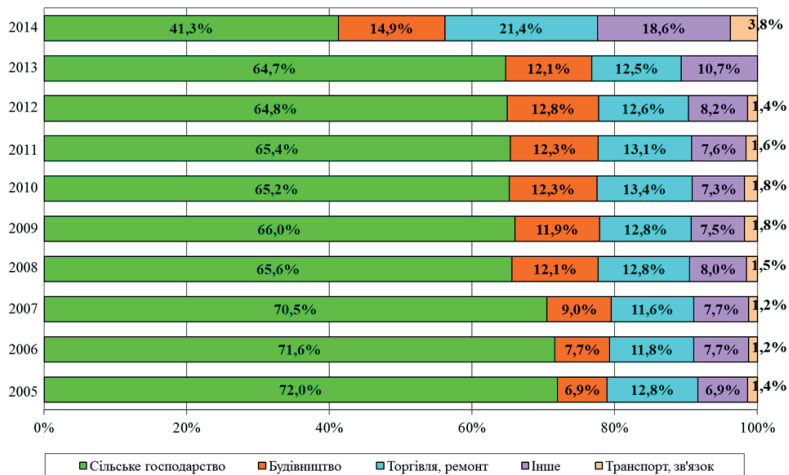
¹⁰ PESTL – від англ.: Political – політичний; Economic – економічний; Social – соціальний; Technological – технологічний; Legislative – правовий. При здійсненні цього виду аналізу виміри, категорії досліджуваної проблеми, залежно від її специфіки, можна доповнити іншими, зокрема такими як демографічний, культурний, екологічний, інституціональний, етнічний, географічний та ін.

звітності та офіційній статистиці. Тіньова зайнятість охоплює всі форми оплачуваної роботи, які формально не зареєстровані, не враховуються державною статистикою, податковими органами і не підлягають регулюванню. Тіньова зайнятість зумовлена намаганням економічних агентів збільшити власні прибутки з порушенням чинного законодавства, зокрема шляхом навмисного їх приховування (ухиляння від сплати податків, внеску на соціальне страхування та ін.) від державних органів. За таких обставин регламентований державою порядок організації та реалізації економічних зв'язків на ринку праці деформується і руйнується [86, с. 659-660].

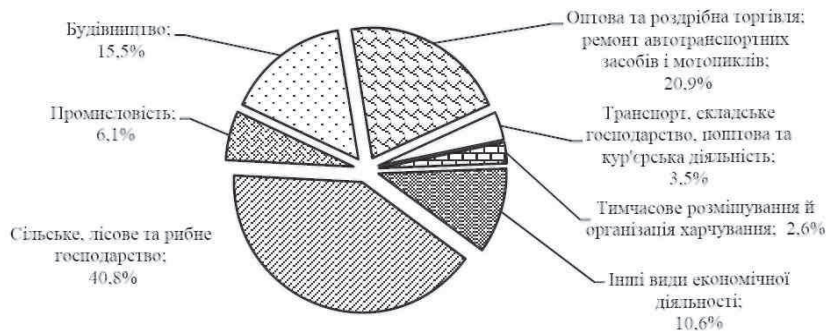
Тіньова економіка, тіньовий ринок праці та зайнятість є категоріями взаємообумовленими: тіньова економіка є сприятливим середовищем для тіньової зайнятості; тіньова зайнятість є джерелом постачання трудових ресурсів для тіньового ринку праці та тіньової економіки. Втім, якщо розглядати значення тіньового ринку праці та зайнятості населення для економіки, то відповідь на це питання є неоднозначною. З одного боку, в період економічної кризи тіньовий ринок праці та зайнятості пом'якшує наслідки різкого зростання безробіття і зниження рівня життя населення, позитивно впливає на забезпечення додатковими робочими місцями і підвищення доходів населення, розширення виробництва товарів та послуг. З другого боку, наслідками тіньових схем зайнятості є приховування доходів від оподаткування, недоотримання значних обсягів надходжень до бюджетів різних рівнів, руйнування фіскальної (податкової) бази, необхідної для виконання державою соціальних та економічних функцій. Крім того, тінізація ринку праці та зайнятості населення може призводити до його криміналізації, підвищення рівня економічної злочинності, корупційних проявів, що негативно впливає на інвестиційну привабливість, ускладнює здійснення державної економічної політики й економічне зростання країни в цілому.

Тіньова зайнятість населення в Україні традиційно поширена в таких видах економічної діяльності як сільське господарство, галузях, пов'язаних з виробництвом продуктів харчування, будівництвом, торгівлею та ремонтом (рис. 2.11).

У 2016 р. структура і питома вага такої зайнятості набула вигляду (рис. 2.12): сільське, лісове та рибне господарства (40,8%); оптова та роздрібна торгівля (20,9%); будівництво (15,5%).

Рис. 2.11. Зайнятість населення у неформальному секторі економіки за видами діяльності у 2005-2014 рр, у % до усього неформально зайнятого населення [181]

Рис. 2.12. Структура неформальної зайнятості населення за видами економічної діяльності у 2016 р., у % до усього неформально зайнятого населення [68, с. 108]

Неформальна зайнятість поширена також у вуличній торгівлі, наданні населенню послуг з будівництва, в ремонтних роботах, приватному репетиторстві, посередницькій та інших видах економічної діяльності, що здійснюються, зазвичай, без

патентів, ліцензій, контрактів і не задекларовані у податкових органах. Неформальні трудові відносини переважають і в самостійній зайнятості, де частка неформально працевлаштованих осіб становила 74,3%, а серед працюючих за наймом – 15,1%.

Чи не основним економічним фактором тінізації ринку праці та зайнятості населення в Україні є надмірне податкове навантаження на суб'єкти господарювання та особисті доходи громадян, що призводить до:

- збільшення кількості економічних злочинів, зниження рівня інвестиційної привабливості країни, тоді як прямі іноземні інвестиції, внутрішні капіталовкладення позитивно впливають щодо створення нових робочих місць на підприємствах та, як наслідок, на ринок праці та зайнятість населення;

- випадків ухиляння сплати податку з доходів фізичних осіб, який складає понад 70% наповнення місцевих бюджетів, зростання податкового тиску на підприємства, які легально здійснюють господарську діяльність, позбавляє їх можливості проводити капіталовкладення і зростання;

- суттєвого скорочення обсягів дохідної частини бюджету, частки податкових надходжень, дефіциту бюджету, ускладнення виконання фінансових зобов'язань держави, неефективності державної політики детінізації ринку праці та зайнятості, загострення фінансової та економічної кризи, уповільнення темпів економічного зростання [131, с. 98-99].

Складна система оподаткування, нестабільність податкового законодавства та високий податковий тиск – чинники, які значною мірою спонукають економічних агентів вдаватися на ринку праці до тіньових схем зайнятості [131, с. 98-99]. Де-факто, чинна в Україні податкова система, яка зорієнтована на максимальне залучення надходжень до бюджету, недооцінює негативні наслідки фіскального тиску на суб'єкти господарювання та громадян. Так, загальне податкове навантаження на прибуток підприємства в Україні складає 38%: з валового прибутку підприємство має сплатити 20% ПДВ та 18% податку на прибуток. Податкове навантаження на фонд оплати праці складає в середньому 93%: для виплати 1 грн заробітної плати підприємство має заплатити в бюджет від 0,93 грн. Підприємство за таких умов може, зазвичай, працювати рентабельно шляхом

ухилення від оподаткування, а тіньова зайнятість створює їм таку можливість.

Економічним фактором тінізації ринку праці та зайнятості населення є ступінь регуляторного втручання держави у сферу господарської діяльності. Результати дослідження [376, с. 387-392], проведеного експертами Світового банку в 49 країнах (Латинської Америки, ОЕСР¹¹ і пострадянського простору) свідчать, що країни з високим рівнем державного регуляторного втручання мають більшу частку «тіньової» економіки, складовими якої є ринок праці та зайнятість населення. Ними також доведено, що значна кількість і високі ставки податків, зборів призводять до тінізації економічних відносин на ринку праці. Здійснюючи історичний екскурс «тіньових» економічних відносин у країнах пострадянського простору, експерти виявили, що їх поширенню сприяла лібералізація вітчизняної економіки. Після розпаду колишнього СРСР цей процес в Україні відбувався шляхом скасування державної централізованої системи планування економіки, послаблення контролю «з центру» за господарською діяльністю на тлі збереження бюрократичної тяганини, державно-управлінських бар'єрів, високих трансакційних витрат входження на ринок, надмірного податкового навантаження та незахищеності економічних агентів.

«Каталізатором» започаткування тіньової зайнятості в Україні можна вважати грубі помилки в приватизації державної власності, допущені керівництвом країни на початку 1990-х років у період здійснення економічних реформ переходу країни до ринкових відносин. Ці помилки призвели до цілої низки взаємопов'язаних негативних наслідків, а саме [244, с. 86]: приватизація → банкрутство або реструктуризація військово-промислового комплексу (ВПК), інших підприємств → скорочення зайнятості та виникнення безробіття → стан, коли працівники змушені погоджуватися на будь-які форми зайнятості → бурхливий розвиток «човникового бізнесу» та «речових ринків» у містах → поширення тіньової зайнятості.

Екстраполюючи отримані результати дослідження експертів Світового банку на сучасні реалії економічного розвитку України, можна стверджувати, що такі «рудименти»

---

¹¹ ОЕСР – Організація економічного співробітництва і розвитку.

радянського стилю державного регулювання економікою, як бюрократичні перепони, побори та хабарництво, залишаються в нашій державі і до сьогодні. В умовах політичної корупції контрпродуктивними є перевірки й контроль на ринку праці та зайнятості населення. Підтвердженням цього є результати опитування: 42% респондентів вважають такий контроль неідеальним і причиною корупції. Дослідження показують, що корумповані чиновники вдаються до нарощування кількості перевірок, підвищення розмірів податків та штрафів. Це призводить до того, що система податків і штрафів стає неефективним інструментом державної політики. Недоліками у здійсненні відповідними органами державної влади перевірок є екстенсивне нарощування їх кількості, вибірковість у накладанні та стягненні штрафів, а подвійні стандарти вітчизняної системи покарання за порушення податкового та трудового законодавства спонукають економічних агентів ухилятися від оподаткування і внесків у соціальні фонди.

Стимування корупції корелюється з якістю регуляторної політики, яка впливає на ринок праці та зайнятість населення. Про це свідчать результати аналізу міжнародних показників урядування¹², які візуалізовані на рис. 2.13.

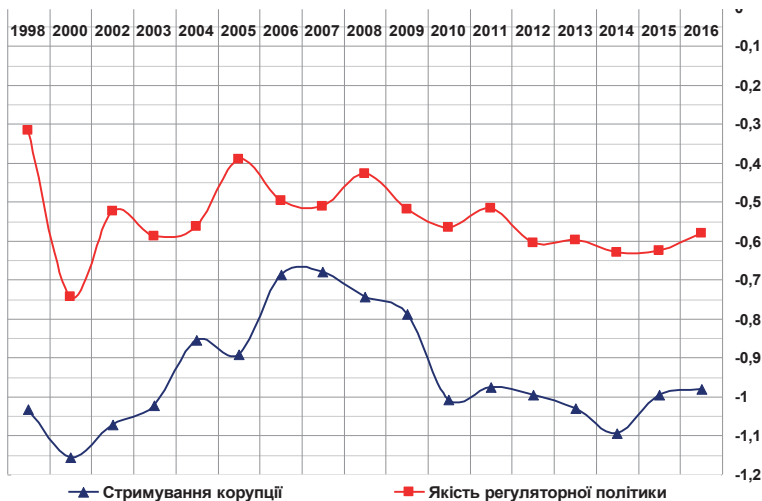
Графіки динаміки індексів стимування корупції¹³ та якості регуляторної політики¹⁴ в Україні протягом 1998-2016 рр. мають певну залежність та взаємообумовленість: позитивні зміни в стимуванні корупції призводять, зазвичай, до кращої якості регуляторної політики, а негативні – до зниження рівнів якості регуляторної політики.

---

¹² Міжнародні показники урядування (Worldwide Governance Indicators) – щорічно розраховують експерти Світового банку на основі статистичних даних, результатів досліджень національних інституцій і міжнародних недержавних організацій країн світу.

¹³ Стимування корупції (Control of Corruption) – індекс складають показники, якими вимірюють: рівні сприйняття корупції в суспільстві, використання державної влади з корисливою метою; існування корупції на вищому політичному рівні; відсоток охоплення корупцією представників еліти країни; негативний вплив корупції на розвиток економіки тощо.

¹⁴ Якість регуляторної політики (Regulatory Quality) – індекс складається з показників, якими вимірюють спроможність уряду розробляти, реалізовувати державну політику і правові акти, спрямовані на розвиток підприємництва та фіксують випадки, що порушують умови ринкової економіки, зокрема надмірне регулювання розвитку підприємництва, торговельних відносин та ін.

Рис. 2.13. Діаграма динамічних змін індексів стримування корупції та якості регуляторної політики в Україні, 1998-2016 рр. [244]

Примітка. Розроблено автором на основі розрахунків, зроблених експертами Світового банку.

Викладене вище дає підстави зробити висновок, що високе податкове навантаження, неефективні державне регулювання економічних відносин і контроль з боку уповноважених державних органів в Україні є економічними факторами, які сприяють існуванню тіньового ринку праці, спонукають окремих економічних агентів не дотримуватися чинного законодавства, не виконувати або порушувати окремі норми трудового права.

Дослідження економічного фактору тінізації ринку праці та зайнятості населення дало змогу з'ясувати його інтегральний характер з іншими факторами, такими як: *політичний, соціально-демографічний, нормативно-правовий*, що потребує подальших наукових досліджень та розвідок для нівелювання їх негативного впливу на економічний розвиток держави та добробут громадян.

Дослідженням встановлено, що економічний фактор тінізації ринку праці та зайнятості населення проявляється багатьма чинниками, серед яких основними є:

– надмірне податкове навантаження на суб'єкти господарювання та особисті доходи громадян, що зумовлює

випадки ухиляння від сплати податків, скорочення частки дохідної частини бюджетів;

- неефективна державна регуляторна політика;
- тотальне зuboжіння та соціальне відторгнення населення;
- обмежені можливості працевлаштування на гідно

оплачувану роботу;

- низькі рівні заробітної плати та доходів населення;
- неефективність системи соціальної підтримки населення;
- активізація зовнішньої трудової міграції молоді на тлі

прогресуючого постаріння населення.

Доведено, що негативно-деструктивний вплив економічного фактору поширюється не тільки на ринок праці та зайнятості населення, але й на економіку, сферу соціального захисту, правопорядок, демографічний стан і суспільний розвиток України в цілому. Сучасні виклики, які кидає Україні мінімізація ринку праці та зайнятості, є досить серйозними, а завдання, пов'язані з усуненням цього негативного явища, вимагають невідкладної ідентифікації, обґрунтування і вирішення з боку держави.

2.5. Проблеми зайнятості специфічних категорій: молоді, ВПО, інвалідів та інших в умовах реформування ринків праці

В умовах глобальних змін в економіці України та її соціально-трудої сфері значної трансформації зазнає і ринок праці. Розвиток вітчизняного ринку праці має негативні тенденції, серед яких і нестабільність окремих вікових груп, наявність дисбалансу між попитом на робочу силу та її пропозицією, високий рівень трудової міграції (особливо серед молоді), потреба працевлаштування великої кількості ВПО, збільшення кількості осіб з інвалідністю та інші.

У Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» окреслено головну мету: впровадження в Україні європейських стандартів життя і вихід України на провідні позиції у світі та чотири вектори, одним з яких є вектор розвитку, що передбачає забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ і, як наслідок, підвищення стандартів життя. Для того, щоб даний вектор був функціонально життєздатним, державі необхідно скон-

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
РОЗДІЛ I. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ КОМПЛЕКСНОЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ	7
1.1. Зміст, принципи та інструменти державної політики зайнятості населення в Україні	7
1.2. Інституційні основи формування та реалізації державної політики зайнятості населення України	16
1.3. Програмно-цільовий метод реалізації державної політики у сфері зайнятості населення в умовах інноваційних змін	24
1.4. Характерні риси європейської політики зайнятості населення	36
1.5. Концептуальні засади соціального захисту населення країн Європейського Союзу в контексті мінімізації соціальних ризиків	46
1.6. Надання якісних послуг у сфері зайнятості населення як об'єкт публічного управління та адміністрування	60
РОЗДІЛ II. ТІНІЗАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ ЯК ПРОБЛЕМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: УКРАЇНСЬКІ ТА МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ	79
2.1. Тінізація зайнятості населення: політичний аспект	79
2.2. Тінізація ринку праці України: нормативно-правовий фактор	89
2.3. Сучасні соціально-демографічні реалії тіньової зайнятості населення України	99
2.4. Зайнятість населення України та економічний фактор її тінізації	111
2.5. Проблеми зайнятості специфічних категорій: молоді, ВПО, інвалідів та інших в умовах реформування ринків праці	120
2.5.1. Проблеми зайнятості молоді.....	121
2.5.2. Проблеми зайнятості внутрішньо переміщених осіб.....	130
2.5.3. Зайнятість осіб з інвалідністю.....	140

РОЗДІЛ ІІІ. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА СТИМУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ.....	151
3.1. Структура та практика реалізації політики зайнятості в ЄС	151
3.2. Механізми публічного управління сферою зайнятості в умовах євроінтеграції України	176
3.3. Реформування ринку праці та стимулювання зайнятості у країнах Європи	188
3.4. Результативність проведення спільної політики зайнятості населення у країнах ЄС	212
3.5. Шляхи адаптації напрямів європейської політики зайнятості до умов України	221
3.6. Застосування європейських підходів у забезпеченні зайнятості окремих груп населення в Україні	230
3.7. Імплементация зарубіжних освітніх моделей у систему вітчизняного професійного навчання.....	245

РОЗДІЛ ІV. ВИКЛИКИ ЛОКАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ.....	259
4.1. Співпраця органів місцевого самоврядування з державною службою зайнятості щодо надання послуг в умовах децентралізації зайнятості	259
4.2. Актуальні проблеми публічного управління зайнятістю на місцевому рівні в умовах реформування ДСЗУ	266
4.3. Соціальні послуги державної служби зайнятості як чинник інституціоналізації ринку праці	272
4.4. Науково-методичні підходи до розроблення плану виходу з кризи та модель комунікації для базового центру зайнятості	288

РОЗДІЛ V. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАЙНЯТІСТЮ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ЗАРУБІЖНОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ.....	292
5.1. Модернізація державної політики зайнятості в умовах євроінтеграції та реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС	292

5.2. Європейський досвід державного регулювання корпоративної соціальної відповідальності	305
5.3. Державна служба зайнятості як державний регулятор ринку праці щодо інноваційного забезпечення професійного навчання безробітних	327
5.4. Удосконалення системи громадського контролю за наданням послуг у сфері зайнятості	346
5.5. Соціальний діалог як інструмент вирішення проблем у соціально-трудовій сфері.....	360
5.6. Комунікації та їх роль у модернізації державної служби зайнятості України	375
5.7. Довгострокова політика подолання безробіття як оптимізаційний механізм зайнятості населення в Україні	387
5.8. Інституційно-оптимізаційні механізми розвитку сфери зайнятості населення України.....	401
5.9. Соціальний діалог та соціальна відповідальність бізнесу на ринку праці.....	415
5.9.1. Соціальний діалог на ринку праці	415
5.9.2. Соціальна відповідальність на ринку праці.....	427
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	441

Наукове видання

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ
В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ,
ІННОВАЦІЙНІСТЬ, РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ**

Колективна монографія

Відповідальний за випуск *В. А. Дон*
Редактори: *В. А. Дон, О. В. Ільєнко*
Комп'ютерна верстка *О. В. Ільєнко*

Підп. до друку 25.03.2020.
Формат 60×84/16. Обл.-вид. арк. 24,2. Ум.-друк. арк. 27,9.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3457 від 08.04.2009

Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості України,
м. Київ, вул. Нововокзальна, 17